

W odpowiedzi na konkurs ogłoszony przez „Biologię w szkole”- „Czym skorupka za młodu nasiąknie” chcę się podzielić moimi wieloletnimi doświadczeniami dotyczącymi działań ekologicznych prowadzonych w szkole i w lokalnym środowisku. Nie jest to scenariusz lekcji, lecz raczej nawiązanie do w/w tematu.

Kształcić pożądane nawyki można na wiele sposobów. Moja propozycja dotyczy przedmiotowego systemu oceniania (PSO) z biologii. PSO to spójna z wewnątrzszkolnym systemem oceniania (WSO) część regulaminu oceniania dostosowana do specyfiki przedmiotu. Właśnie specyfikę przedmiotu biorąc pod uwagę można np. kształtować postawy względem przyrody i środowiska, nagradzać postawy proekologiczne.

Proponuję, by w PSO oprócz elementów takich jak:

- sposoby oceniania postępów w nauce,
- możliwości poprawy ocen negatywnych,
- określenie sposobów nadrabiania zaległości itd.

wprowadzić w ramach oceniania np. postaw, nagradzanie działań ekologicznych na rzecz środowiska. W moim PSO ustaliłam, że uczeń może otrzymać pozytywną ocenę (nie ma tu negatywnych) m.in. za zbiórkę surowców wtórnych i opiekę nad zwierzętami. Określiłam konkretne kryteria, które pozwalają mi jednoznacznie oceniać, a uczniom dają pełną informację na temat możliwości uzyskania oceny z tej puli. Cytuję fragment PSO:

„Przewidywane są następujące formy oceniania (....)

Za postawę (...)

- działania ekologiczne na rzecz środowiska np.

- zbiórka makulatury (10 kg - dst.; 30 kg – db; 50 kg – bdb; 200 kg – cel)
- zbiórka złomu (50 kg - dst.; 100 kg – db; 2000 kg – bdb; 500 kg – cel)
- zbiórka puszek aluminiowych (1kg - dst.; 3 kg – db; 5 kg – bdb; 10 kg – cel)
- zbiórka butelek typu PET (50 szt. – dst; 100 szt. – db; 200 szt. bdb; 300 szt. – cel.)
- zbiórka baterii (20 szt. – dst; 40 szt. – db; 70 szt. bdb; 100 szt. – cel.)
- zbiórka żołądź (10 kg dost; 20 kg – db; 30 kg – bdb; 50 kg - cel) (...)”

I dalszy zapis:

„Działania ekologiczne nie są obowiązkowe, a otrzymane za nie oceny nie mogą być podstawowym wyznacznikiem oceny okresowej. W przypadku znaczących działań ekologicznych nauczyciel przedmiotowy proponuje wychowawcy klasy uwzględnienie tego dorobku w ocenie zachowania.”

Na początku każdego roku szkolnego proponuję uczniom udział w akcjach służących ekologii i ochronie środowiska, zaznaczając że są one nagradzane ocenami, które mogą wspomóc uzyskanie lepszej oceny przedmiotowej lub oceny zachowania i podkreślam, że nie są obowiązkowe. Informuję jednocześnie, że podstawowym wyznacznikiem oceny pozostają wiadomości i umiejętności.

Od wielu już lat stosuję ten system nagradzania uczniów wyróżniających się proekologiczną postawą. Zadowoleni z tego systemu są i uczniowie i rodzice, a korzystamy wszyscy.

Sama zbiórkę surowców można rozwiązać na dwa sposoby:

1. Uczniowie przynoszą do szkoły surowce wtórne i my je odwozimy do punktów skupu. Mamy przy okazji pieniądze np.. na prowadzenie hodowli, zadrzewianie terenu wokół szkoły, ogródek szkolny itp. Musimy jednak mieć pomieszczenie odpowiadające wymogom (np. SANEPIDU).
2. Uczniowie sami dostarczają do punktów skupu surowce, natomiast do szkoły przynoszą potwierdzenia np. rachunki i na tej podstawie otrzymują ocenę.

W trakcie pracy w szkole podstawowej dysponowałam pomieszczeniem i stosowałam pierwszą metodę. Obecnie, pracując w gimnazjum nie mam możliwości gromadzenia takich ilości materiałów, więc makulaturę, puszki, złom uczniowie dostarczają sami do punktów skupu, natomiast w szkole prowadzimy zbiórkę baterii (uczestniczymy w ten sposób w miejskiej akcji zbiórki), żołądź (oddajemy je do koła łowieckiego) i butelek typu PET. Ponieważ butelki zajmują dużo miejsca uczniowie gromadzą je w domu i w jeden wyznaczony tydzień (np. co dwa miesiące) zwożą je do szkoły, my kontaktujemy się z odbiorcą i oddajemy jednocześnie kilka tysięcy sztuk.

Efektom tych działań było np. w ubiegłym roku oddanie do skupów:

- 4788 kg złomu stalowego
- 368,4 kg puszek
- 2749 kg makulatury
- 17.5 m³ czyli ok.35 tys. butelek typu PET
- 700 kg żołądź
- baterie zbieramy od tego roku szkolnego, więc tu brak danych.

Prowadząc te działania mam nadzieję, że czym skorupka za młodu nasiąknie, tego i efekty będą w przyszłości. Pewne nawyki, przynajmniej u części osób pozostaną, tym bardziej, że praktyczne działania poparte są pogadankami, lekcjami, konkursami.